

LUVAT JA VALVONTA -HANKE

RED II palvelumuotoilun
loppuraportti
09.04.2021

Matias Halmeenmäki
Aino Ikäheimo
Sitowise Oy

Sisällysluettelo

1 Tiivistelmä

2 Johdanto

3 Palvelukuvaukset

4 Määräajan laskenta

5 Keskeisimmät muutokset viranomaisille ja asiakkaille

6 Johtopäätökset

Tiivistelmä

Tiivistelmä - taustaa

- RED II direktiiviin pohjautuvalla lainsäädännöllä sujuvoitetaan uusiutuvan energian hankkeiden lupa- ja ilmoitusmenettelyitä ja luodaan edellytykset uusiutuvien energiamuotojen osuuden kasvattamiselle energian loppukulutuksesta Suomessa. Laki tulee voimaan 30.6.2021
- Toimeenpanon myötä perustetaan yhteyspisteviranomainen, jonka tehtäviä hoitaa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. Yhteyspisteviranomainen antaa neuvontaa, seuraa määräaikoja sekä laatii ja ylläpitää menettelykäsikirjaa. Yhteyspisteviranomaisen keskeisenä työvälineenä toimii sähköinen yhteyspiste eli Luvat ja valvonta -hankkeessa kehitetty Luvat ja valvonta – palvelukerros
- Lain toimeenpanon myötä asiakkaalle mahdollistetaan yhden luukun asiointikokemus sekä neuvonnan että sähköisen asioinnin osalta. Lisäksi lainsäädäntö takaa sähköä tuottaville laitoksille määräajan, jonka puitteissa hankkeen kaikki lupakäsittelyt tulee viedä läpi
- Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä 1145/2020*

* <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201145>

Tiivistelmä - soveltamisala

		Lakia sovelletaan kolmiportaisesti		
Lupakokonaisuus	Menettelyiden kokonaismäärä*	Yhteys-pisteviranomaisen neuvonta	Sähköinen asiointi	Määräajan laskenta (sähköä tuottavat laitokset)
Tuotantolaitoksen rakentaminen, päivittäminen ja verkkoon liittäminen	21	21	21	15
Tuotantolaitoksen käyttäminen	6	6	5	
Maankäytön suunnittelu	3	3	2	2
Kiinteän omaisuuden käyttöoikeus	5	5		
Tuotantolaitoksen suunnittelu	8	8		
Yhteensä	43	43	29	17

*Lupamenettelyt on lueteltu liitteessä 1.

Toimivaltaisia viranomaisia on yhteensä 18 kpl: AVI, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ELY-keskus, kunnan rakennusvalvontaviranomainen, Museovirasto, TEM, pelastusviranomainen, YM, Traficom, Energiavirasto, TUKES, kunnaneläinlääkäri, Ruokavirasto, kunnan kaavoitusviranomainen, maakuntien liitot, Maanmittauslaitos, valtionneuvosto ja Pääesikunta

Tiivistelmä – lainsäädännön velvoitteet

Neuvonta

- Sekä yhteyspisteviranomaisen että toimivaltaisen viranomaisen on annettava asiakkaalle neuvontaa sähköisessä yhteyspisteessä. Yhteyspisteviranomainen antaa menettelyllistä neuvontaa kun taas toimivaltainen viranomainen antaa lupahakemuksen sisältöön ja ehtoihin liittyvää neuvontaa

Sähköinen asiointi

- Asiakas voi valita, jättääkö lupa-asian vireille sähköisessä yhteyspisteessä vai toimivaltaisen viranomaisen tarjoamassa asiointissa. Toimivaltaisen viranomaisen tulee tarjota palvelut kummassakin tapauksessa
- Kun vireillepano tapahtuu sähköisessä yhteyspisteessä, käy toimivaltainen viranomainen poimimassa lupa-asian tiedot sähköisestä yhteyspisteestä manuaalisesti tai ne voidaan siirtää tietojärjestelmäintegraation kautta toimivaltaisen viranomaisen omaan sähköiseen asiointiin

Määräaikojen laskenta

- Mikäli kyseessä on sähköä tuottava laitos, on hankkeen kaikki (soveltamisalaan kuuluvat) lupa-asiat ratkaistava määräajan puitteissa. Yhteyspisteviranomaisella on velvollisuus seurata määräajan käyttöä ja tarvittaessa auttaa toimivaltaisia viranomaisia sopimaan määräajan käytöstä. Yhteyspisteviranomainen tekee tarvittaessa päätöksiä määräajan käyttöön liittyvissä poikkeustilanteissa
- Määräaikojen seurannan toteuttamiseksi toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava vireilletulotiedon lisäksi tietoa lupa-asian käsittelyvaiheesta sähköiseen yhteyspisteeseen

Johdanto

RED II lainsäädännön tavoitteet ja keskeisimmät muutokset lupa-asiointiin

- Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä 1145/2020*
- Lainsäädännön avulla pyritään lisäämään uusiutuvan energian osuutta energian loppukulutuksesta **sujuvoittamalla tuotantolaitosten luvittamista**
- RED II direktiiviin pohjautuvan lainsäädännön toimeenpanon määräaika on 30.6.2021
- RED II lainsäädäntö tuo muutoksia seuraaviin asioihin:
 - Laissa määrätään sähköisestä yhteyspisteestä, jonka kautta lupa-asiointi tulee voida hoitaa. Sähköisenä yhteyspisteenä tulee toimimaan Luvat ja valvonta -palvelukerros
 - Uusi viranomaisrooli yhteyspisteviranomainen, jolla neuvontavelvoite
 - Sähköinen asiointi lupa-asioinnissa laajenee
 - Määräaikojen laskenta
- Asiakkaalle tarjotaan yhden luukun palvelukokemus (sähköinen asiointi ja neuvonta), mutta asiakas saa itse valita, mitä kautta käynnistää asioinnin

* <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201145>

Lain soveltamisalaan kuuluvat lupamenettelyt

- Lain soveltamisalaan kuuluu yhteensä 43 lupa- tai ilmoitusmenettelyä
- Lupamenettelyt liittyvät tuotantolaitoksen rakentamiseen, päivittämiseen, verkkoon liittämiseen ja tuotantolaitoksen käyttämiseen, maankäytön suunnitteluun tai kiinteän omaisuuden käyttöoikeuteen
- Toimivaltaisia viranomaisia on yhteensä 18 kpl: AVI, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ELY-keskus, kunnan rakennusvalvontaviranomainen, Museovirasto, TEM, pelastusviranomainen, YM, Traficom, Energiavirasto, TUKES, kunnaneläinlääkäri, Ruokavirasto, kunnan kaavoitusviranomainen, maakuntien liitot, Maanmittauslaitos, valtionneuvosto ja Pääesikunta
- Kaikki soveltamisalaan kuuluvat lupamenettelyt kuuluvat laissa säädetyn yhteyspisteviranomaisen neuvontavelvollisuuden piiriin. 29 lupamenettelyä kuuluu myös sähköisen asioinnin piiriin. Mikäli laitos tuottaa sähköä, kuuluu 17 lupamenettelyä lisäksi määräaikojen laskennan piiriin

Palvelumuotoilun tavoitteet

- Hankkia hyvä ymmärrys asiakkaan tarpeista sekä sopia asiakastoiveiden pohjalta toimintatavat viranomaisten välillä
- Tunnistaa ja sovittaa yhteen lainsäädännön toimeenpanoon liittyvät kehitystarpeet sekä sähköisessä asiointissa että viranomaisten toimintatavoissa
- Keskittyä erityisesti lainsäädännön tuomiin muutoksiin sähköisessä asiointissa, neuvonnassa sekä määräaikojen laskennassa
- Kuvata tavoitetilaa. Tavoitetilan saavuttaminen edellyttää vaiheistettua kehityspolkua

Palvelumuotoilutyön vaiheet ja aikataulu

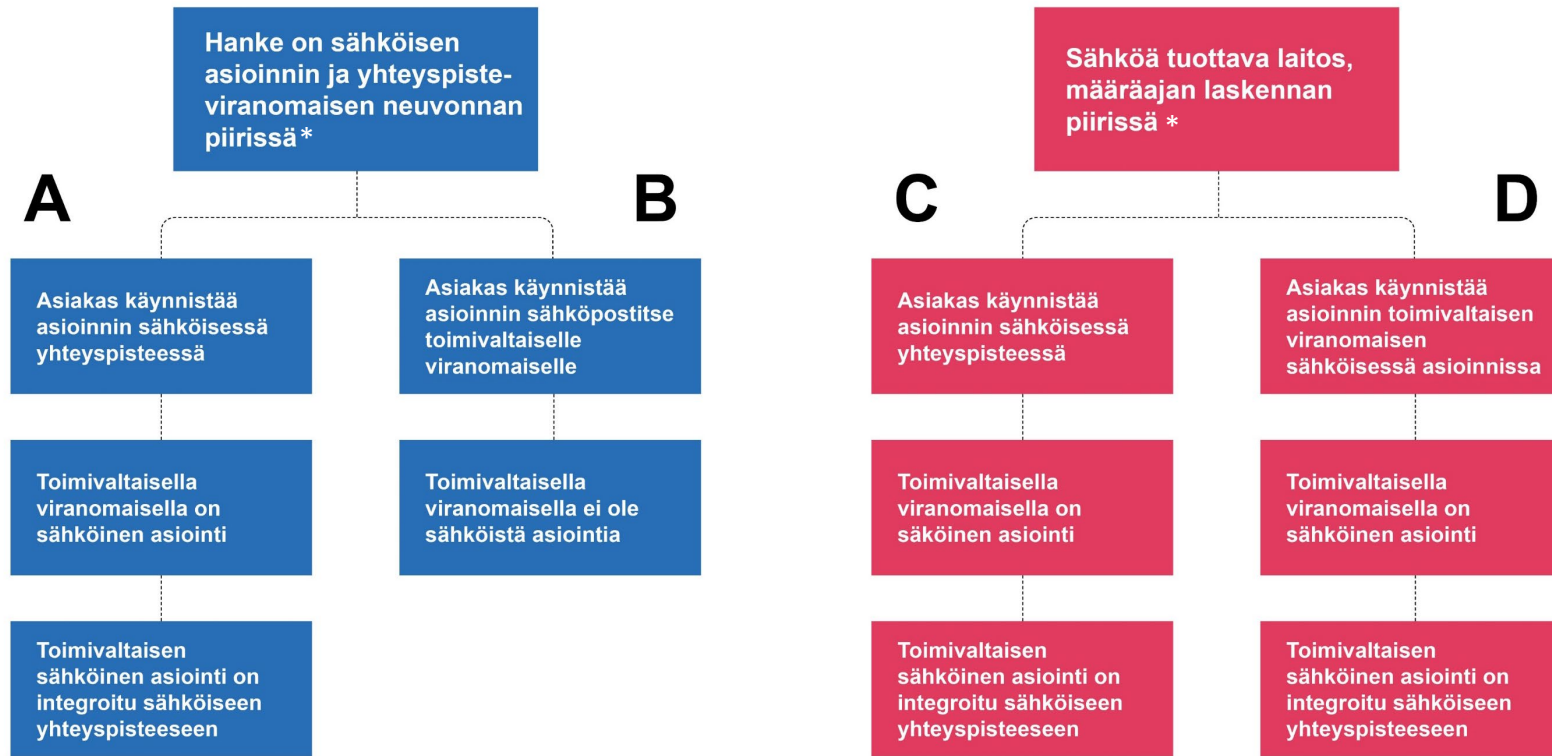
Palvelukuvaukset

Palvelukuvauksen näkökulma ja rajaukset

- Palvelukuvauksissa kuvataan asiakkaan asioinnin käynnistymistä kahta eri reittiä: sähköisen yhteyspisteen ja toimivaltaisen viranomaisen tarjoaman asioinnin kautta
- Vain osa mahdollisista palvelupoluista on kuvattuna
- Palvelukuvauksissa esitetään ainoastaan niitä lupakäsittelyn vaiheita, joihin RED II lainsäädännön toimeenpano aiheuttaa muutoksia
- Palvelukerroksen muita olemassa olevia toiminnallisuuksia hyödynnetään lupa-asioinnissa, mutta niitä ei kuvata tarkemmin tässä esityksessä
- Palvelukuvauksissa kuvataan erityisesti monilupaisia hankkeita
- Palvelukuvauksia työstettiin yhdessä asiakkaiden, etujärjestöjen, toimivaltaisten viranomaisten että yhteyspisteviranomaisen kanssa

Palvelukuvauksissa kuvataan tavoitetilaa, jossa toimivaltaisten viranomaisten sähköiset asiat on integroitu sähköiseen yhteyspisteeseen. Tavoitetilaa saavutetaan vaiheistuksen kautta

Palvelukuvauksissa kuvatut lupa-asioinnin skenaariot

- A = Sähköinen asiointi ja neuvonta, integroitu asiointi
B = Sähköinen asiointi ja neuvonta ilman integraatiota, asiointi toimivaltaisen viranomaisen kautta
C = Määräajan laskenta asioitaessa sähköisessä yhteyspisteessä, integroitu asiointi
D = Määräajan laskenta asioitaessa toimivaltaisella viranomaisella, integroitu asiointi

A B C D

* Yhteyspisteviranomaisen neuvonnan piiriin kuuluvia menettelyitä on yhteensä 43 kpl, sähköiseen asiointiin kuuluvia menettelyitä on yhteensä 29 kpl ja määräaikaajan laskennan piiriin kuuluvia menettelyitä on yhteensä 17 kpl. Menettelykohtainen luettelo on kuvattu liitteessä 1.

Palvelukuvaukset

Sähköinen asiointi ja neuvonta

Sähköinen asiointi ja neuvonta: lainsäädännön velvoitteet

- Laissa taataan asiakkaalle yhden luukun palvelukokemus uusiutuvaan energiaan liittyvässä lupa-asioinnissa. Yhden luukun palvelukokemus toteutetaan sekä sähköisen asioinnin että neuvonnan osa-alueilla. Aikaisemmin lupa-asiointi on tapahtunut jokaisen toimivaltaisen viranomaisen osalta omana prosessinaan
- Asiakkaalle jää mahdollisuus valita, käynnistääkö asioinnin sähköisessä yhteyspisteessä vai toimivaltaisen viranomaisen tarjoamassa asioinnissa
- Yhteyspisteviranomaisen tehtävänä on antaa menettelyllistä neuvontaa sähköisessä yhteyspisteessä
- Toimivaltaisen viranomaisen on annettava neuvontaa sähköisessä yhteyspisteessä
- Toimivaltaisen viranomaisen on kyettävä vastaanottamaan lupahakemukset sähköisen yhteyspisteen kautta

Sähköinen asiointi ja neuvonta: palvelukuvausten sisällysluettelo

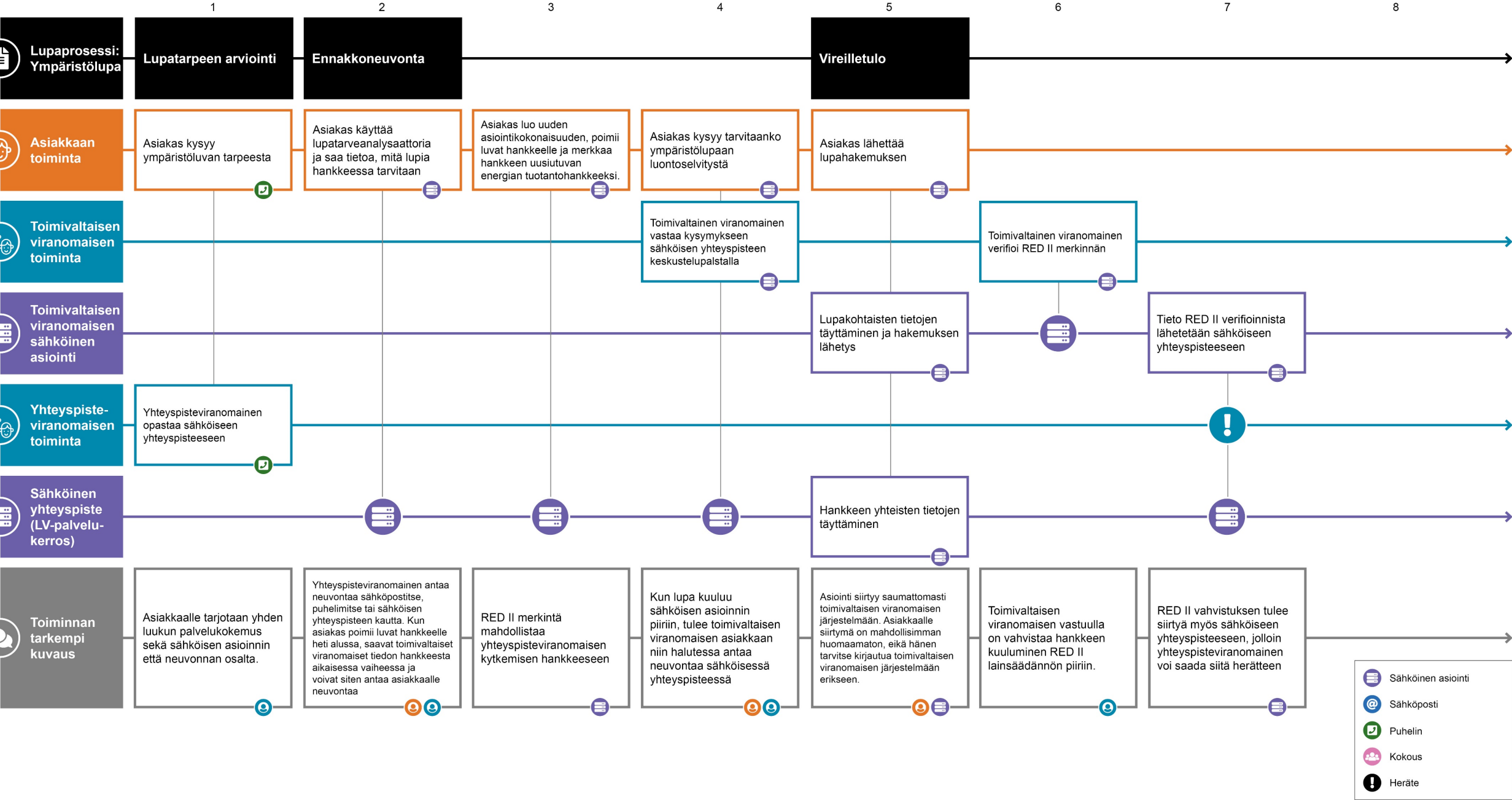
A = Sähköinen asiointi ja neuvonta, integroitu asiointi

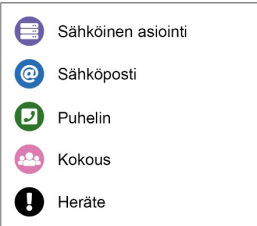
B = Sähköinen asiointi ja neuvonta ilman integraatiota, asiointi toimivaltaisen viranomaisen kautta

C = Määräajan laskenta asioitaessa sähköisessä yhteyspisteessä, integroitu asiointi

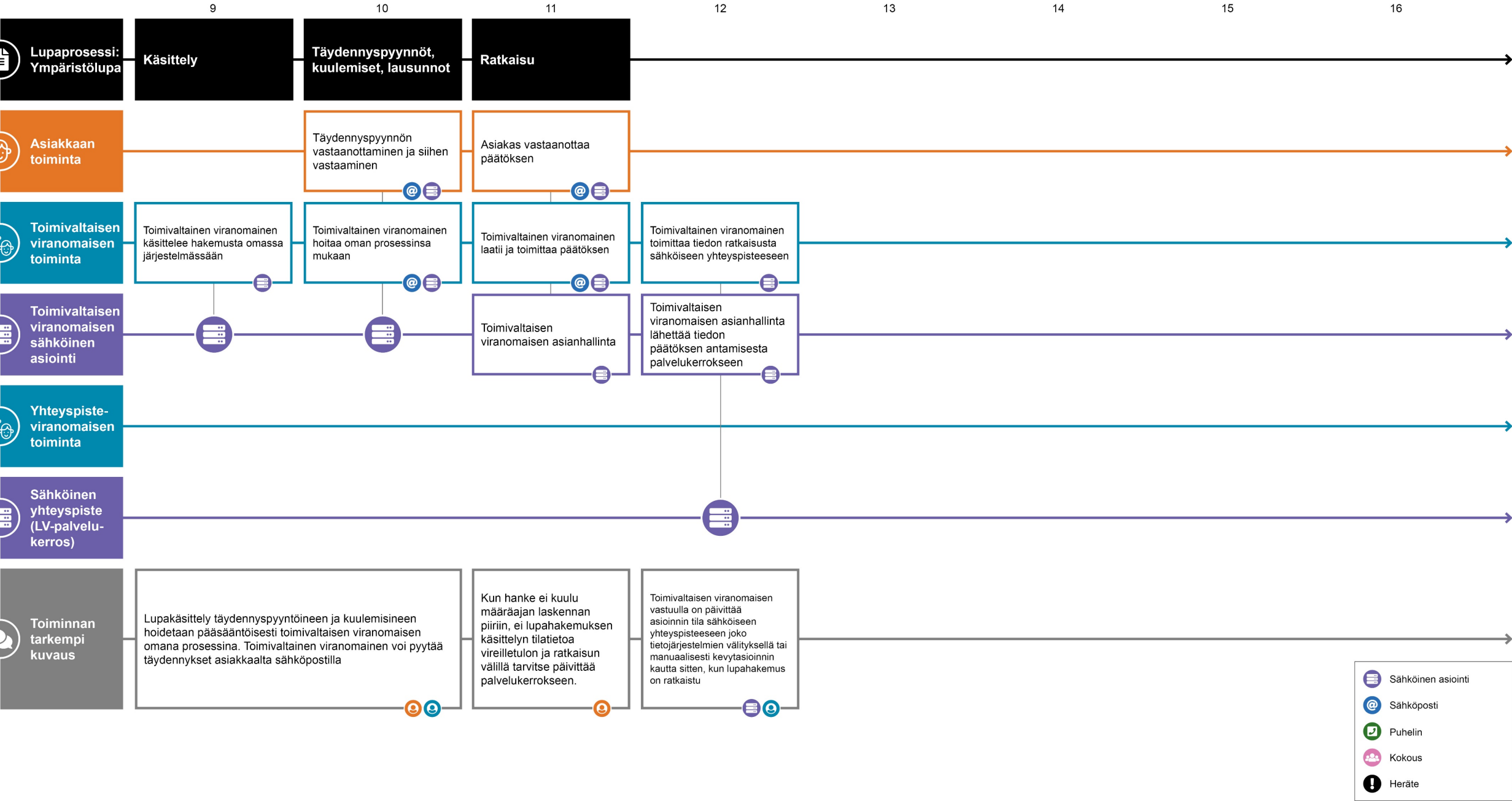
D = Määräajan laskenta asioitaessa toimivaltaisella viranomaisella, integroitu asiointi

Skenaario A: Sähköinen asiointi ja neuvonta, integroitu asiointi

Skenaario A + B: Sähköinen asiointi ja neuvonta, integroitu asiointi / asiointi toimivaltaisen viranomaisen kautta

Sähköinen asiointi ja neuvonta: keskeisimmät muutokset asiakkaille

Neuvonta

- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupien menettelyllistä neuvontaa antaa jatkossa keksitetysti yhteyspisteviranomainen. Yhteyspisteviranomainen antaa sähköisessä yhteyspisteessä menettelyllistä neuvontaa keskitetysti hankkeen kaikkiin lupa- ja ilmoitusmenettelyihin liittyen, kun ne kuuluvat RED II lainsäädännön soveltamisalaan
- Asiakas saa halutessaan myös toimivaltaiselta viranomaiselta neuvontaa sähköisen yhteyspisteen kautta silloin, kun lupamenettely kuuluu laissa sähköisen asioinnin velvoitteen piiriin. Näiden lupien osalta **asiakas voi halutessaan saada kaiken hankkeen lupamenettelyihin liittyvän neuvonnan sähköisessä yhteyspisteessä**

Sähköinen asiointi

- **Asiakas voi jättää vireille kaikki lain soveltamisalaan ja sähköisen asioinnin velvoitteen piiriin kuuluvat luvat sähköisessä yhteyspisteessä**, eikä asiakkaan tarvitse toimittaa niitä toimivaltaisille viranomaisille erikseen
- Mikäli toimivaltaisen viranomaisen sähköinen asiointi on integroitu sähköiseen yhteyspisteeseen, tapahtuu lupahakemuksen jättäminen siten, että tietojen syöttäminen alkaa sähköisessä yhteyspisteessä ja siirtyy saumattomasti toimivaltaisen viranomaisen tietojärjestelmään ilman erillistä kirjautumista

Yhteinen neuvontapiste ei voi tietää kaikkea, luvanhakijan tulee pystyä kysymään toimivaltaiselta viranomaiselta ja neuvonta voisi tapahtua sähköisessä yhteyspisteessä

Eri kunnissa on omanlaisensa lupakäsittelyn säädökset, menettelytavat ja hinnastot, jotka pitää ottaa selville. Hienoa, jos tästä saa tietoa keskitetystä neuvonnasta

Kommentteja asiakkailta palvelumuotoilun aikana

Sähköinen asiointi ja neuvonta: keskeisimmät vaikutukset yhteyspisteviranomaisen näkökulmasta

- Yhteyspisteviranomaisen rooli on kokonaan uusi rooli viranomaiskentässä. Ensimmäisenä tehtävänä onkin järjestäytyä sekä suunnitella toimintatavat niin sisäisesti kuin asiakkaiden ja toimivaltaisten viranomaisten välillä. On tärkeää, että yhteyspisteviranomaisen suunnittelemat toimintatavat sopivat yhteen sähköisen yhteyspisteen toimintaperiaatteiden sekä kehityssuunnitelmien kanssa
- **Yhteyspisteviranomaisen tulee nähdä sähköisessä yhteyspisteessä kaikki RED II lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvat lupamenettelyt** ja hankkeet, jotta neuvonnan antaminen on mahdollista. Tarvittavat näkyvyydet järjestetään kehitystyön kautta
- Toimivaltaiset viranomaiset luovat osaltaan yhteyspisteviranomaiselle toimintaedellytykset toimittamalla lupamenettelyiden tietoja sähköiseen yhteyspisteeseen tai yhteyspisteviranomaiselle
- Silloin, kun asiakas käynnistää asiointin toimivaltaisen viranomaisen omassa asiointipalvelussa, ilmoittaa toimivaltainen viranomainen yhteyspisteviranomaiselle lupa-asian vireilletulosta. Koska lupa-asiaa tai mahdollisesti koko hanketta ei tässä vaiheessa vielä ole olemassa sähköisessä yhteyspisteessä, **tulee yhteyspisteviranomaisen luoda kohde tai yhdistää lupa-asian tiedot olemassa olevaan kohteeseen tai hankkeeseen**. Tällä tavoin myös asiakas ja toimivaltainen viranomainen saavat pääsyn sähköisen yhteyspisteeseen

Sähköinen asiointi ja neuvonta: keskeisimmät muutokset toimivaltaisille viranomaisille

Neuvonta sähköisessä yhteyspisteessä

- Lain mukaan silloin, kun lupamenettely kuuluu sähköisen asioinnin piiriin, tulee toimivaltaisten viranomaisten antaa neuvontaa sähköisen yhteyspisteen kautta, mikäli asiakas näin haluaa. **Tämä edellyttää Luvat ja valvonta -palvelukerrokseen liittymistä**
- Kun toimivaltainen viranomainen antaa neuvontaa sähköisessä yhteyspisteessä, näkee hän samalla myös muiden hanketta luvittavien toimivaltaisten viranomaisten käymät keskustelut asiakkaan kanssa

Sähköinen asiointi

- Jotta hanke saadaan yhteyspisteviranomaisen neuvonnan piiriin, **tulee toimivaltaisen viranomaisen toimittaa sen omaan asiointipalveluun vireille tulleen lupahakemuksen tiedot yhteyspisteviranomaiselle**. Tällöin asiakas voi halutessaan jatkaa seuraavien lupa-asiointien osalta asiointia sähköisen yhteyspisteen kautta. Kuitenkin silloin, jos kyse on yksilupaisesta hankkeesta, jossa lupamenettely kuuluu pelkästään sähköisen asioinnin ja neuvonnan piiriin ja lupa on pantu vireille toimivaltaisen viranomaisen tarjoamassa asiointissa, ei tietoja tarvitse toimittaa
- RED II lainsäädännön toimeenpanon myötä asiakas voi jättää lupa-asian vireille sähköiseen yhteyspisteeseen. Mikäli toimivaltaisen viranomaisen sähköinen asiointi on integroitu sähköiseen yhteyspisteeseen, siirtyy lupahakemus automaattisesti toimivaltaisen viranomaisen järjestelmään. Jos taas integraatiota ei ole tai toimivaltaisella viranomaisella ei lainkaan ole sähköistä asiointia, **tulee toimivaltaisen viranomaisen poimia lupahakemuksen tiedot sähköisestä yhteyspisteestä saatuaan heräteviestin**

Joudumme nytkin naputtelemaan tietoja eri järjestelmästä toiseen käsipelillä, joten pitää vaan muistaa ja ehtiä tekemään

Suurin pelko on, että sähköisessä asiointissa ei ole integrointia tai se ei toimi

Kommentteja toimivaltaisilta viranomaisilta palvelumuotoilun aikana

Palvelukuvaukset

Määräajan laskenta

Määräaikojen laskennan pääperiaatteet

- Määräajat koskevat vain sähköä uusiutuvasta energiasta tuottavia laitoksia
- Määräaika koskee soveltamisalaan kuuluvien lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kokonaiskestoa
- Yleinen määräaika hankkeen lupamenettelyille yhteenlaskettuna on kaksi vuotta ja sähköteholtaan alle 150 kW hankkeille yksi vuosi
- Sähköistä yhteyspistettä käytetään määräaikojen seurantaan:
 - Määräajan kulumisen näkymä
 - Herätteet määräajan kulumiseen liittyen
 - Työkalu, jolla määräaikaa (mukaan lukien jo kulunut määräaika) voidaan muuttaa

Määräajan laskenta: sisällysluettelo

Määräajan
käynnistyminen

C

Sivu 28

Määräajan
käynnistyminen

D

Sivu 29

Määräajan
seuranta

C+D

Sivu 30

Määräajan
pidentäminen

C+D

Sivu 31

A = Sähköinen asiointi ja neuvonta, integroitu asiointi

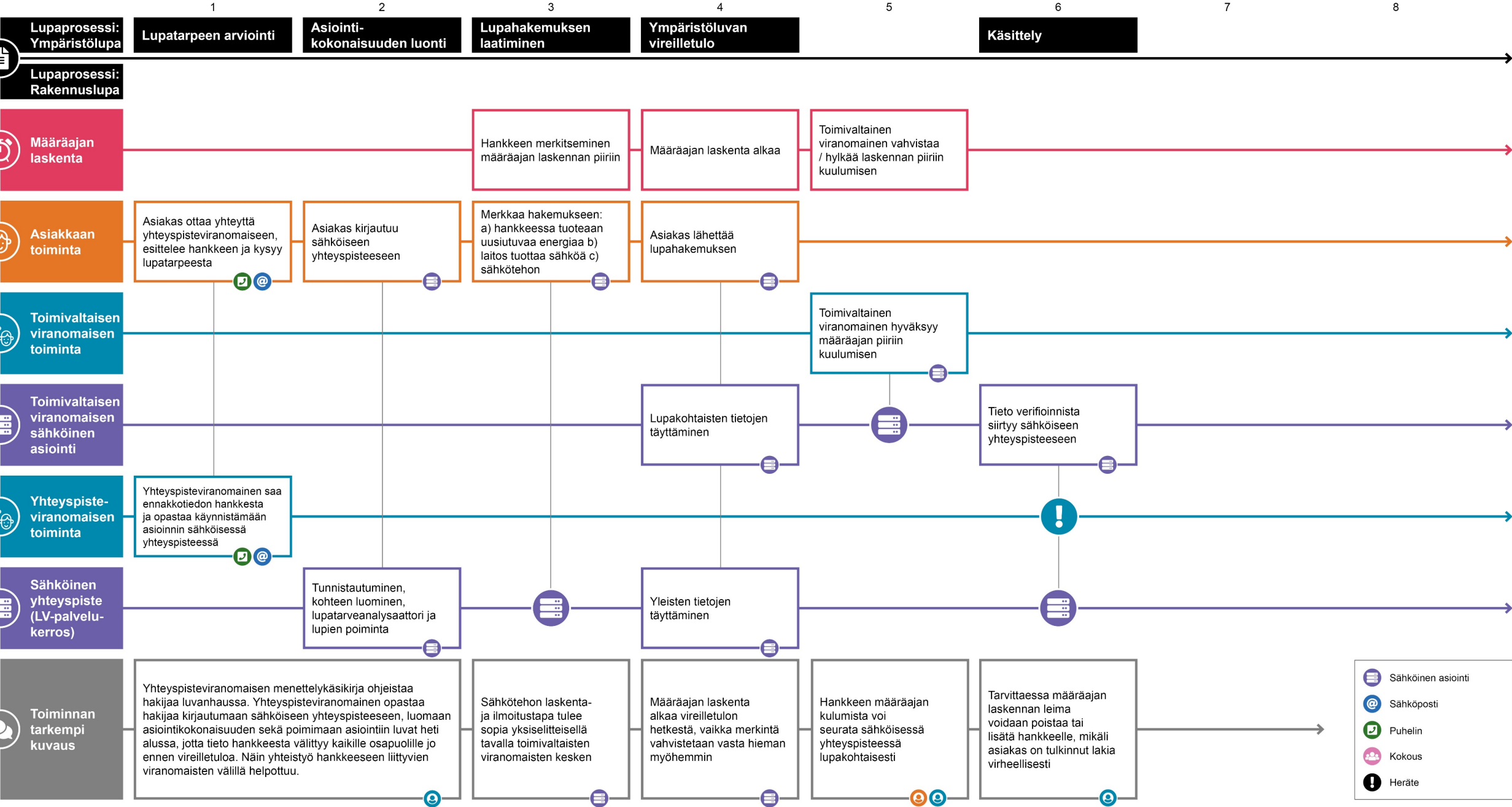
B = Sähköinen asiointi ja neuvonta ilman integraatiota, asiointi toimivaltaisen viranomaisen kautta

C = Määräajan laskenta asioitaessa sähköisessä yhteyspisteessä, integroitu asiointi

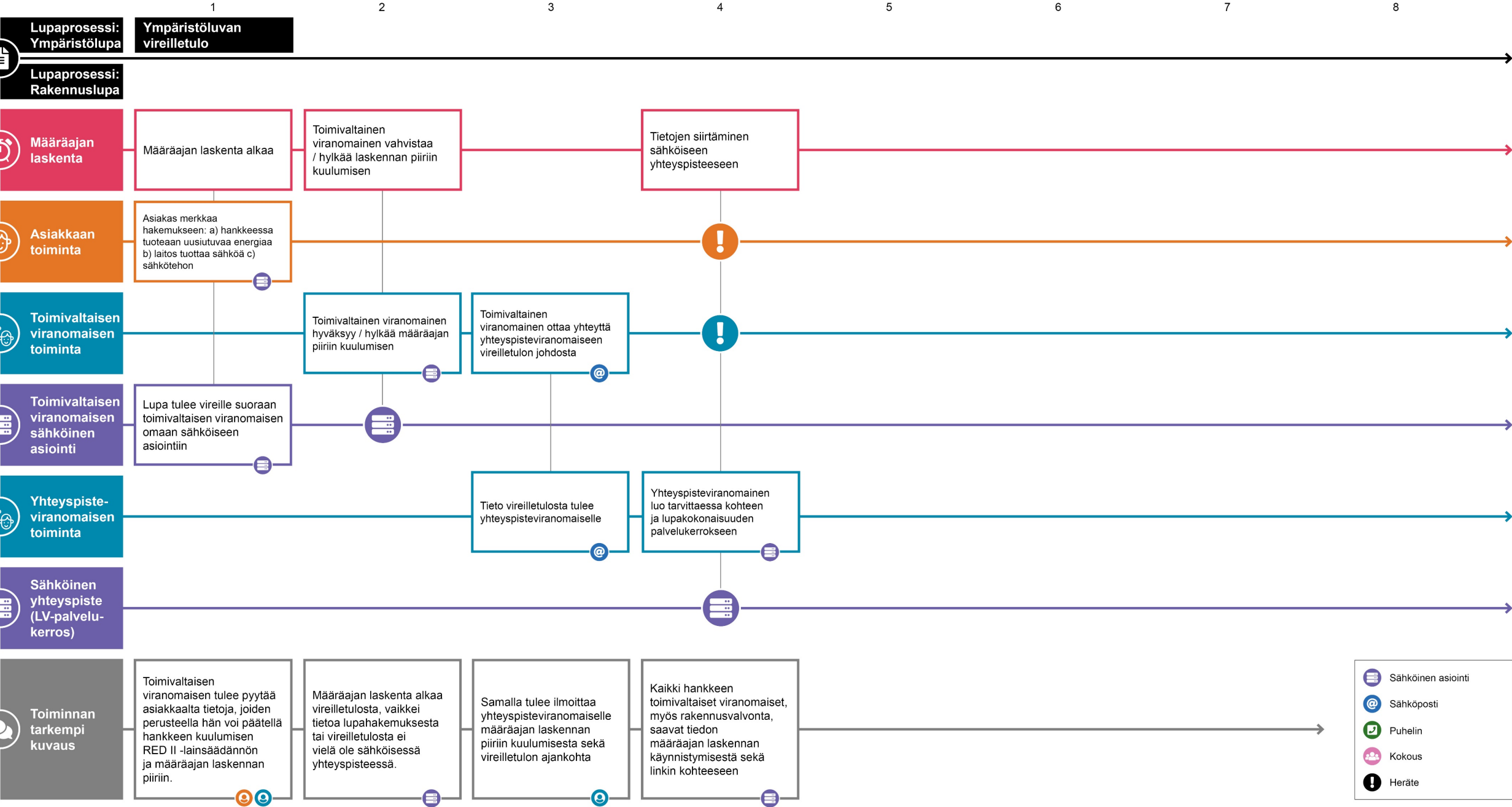
D = Määräajan laskenta asioitaessa toimivaltaisella viranomaisella, integroitu asiointi

Skenaario C: Määräajan laskenta asioitaessa sähköisessä yhteyspisteessä, integroitu asiointi

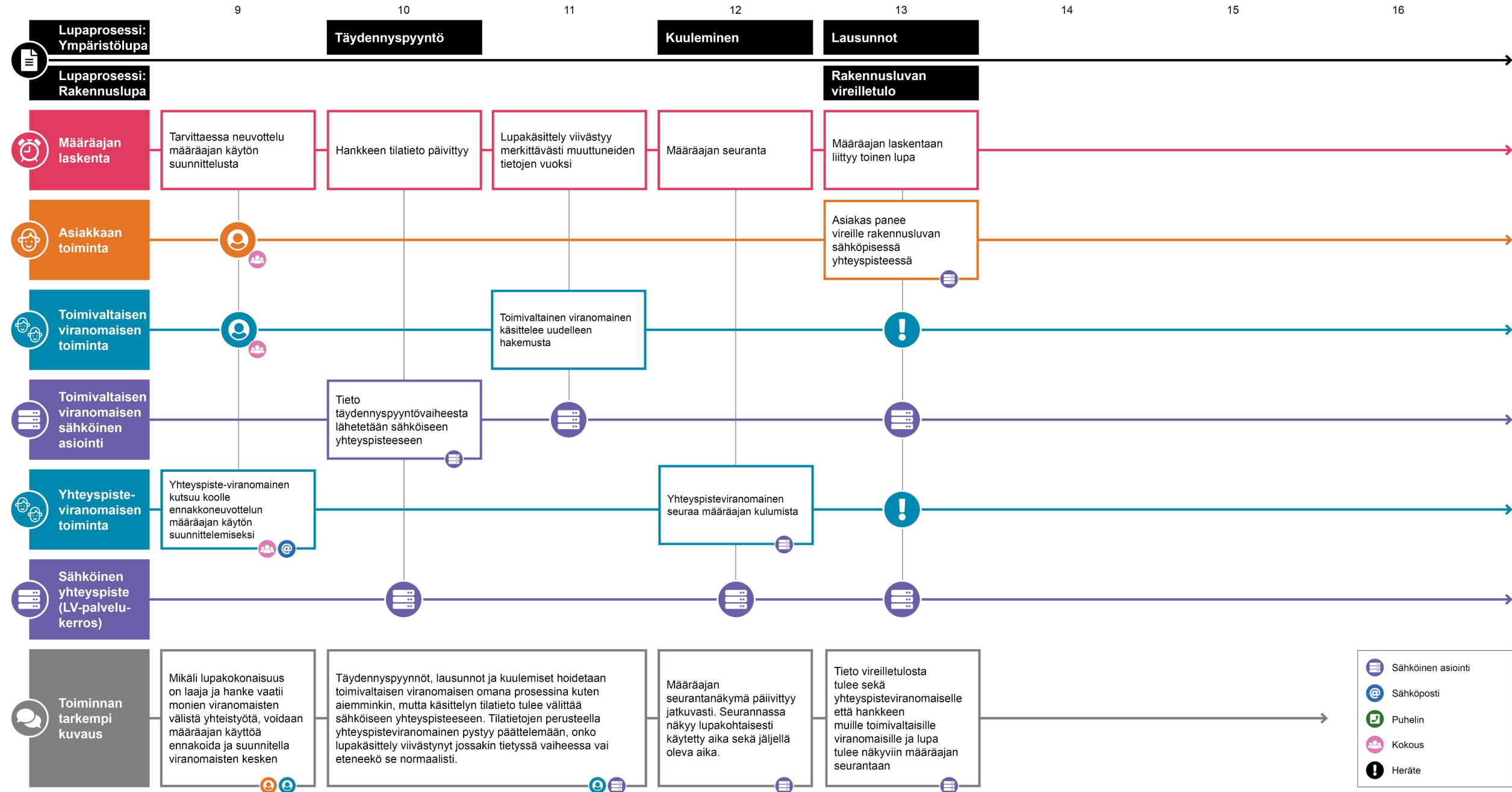
A B C D

Skenaario D: Määräajan laskenta asioitaessa toimivaltaisella viranomaisella, integroitu asiointi

A	B	C	D
---	---	---	---

Skenaario C + D: Määräajan laskenta asioitaessa sähköisessä yhteyspisteessä / suoraan toimivaltaisella viranomaisella 2/2

17

18

19

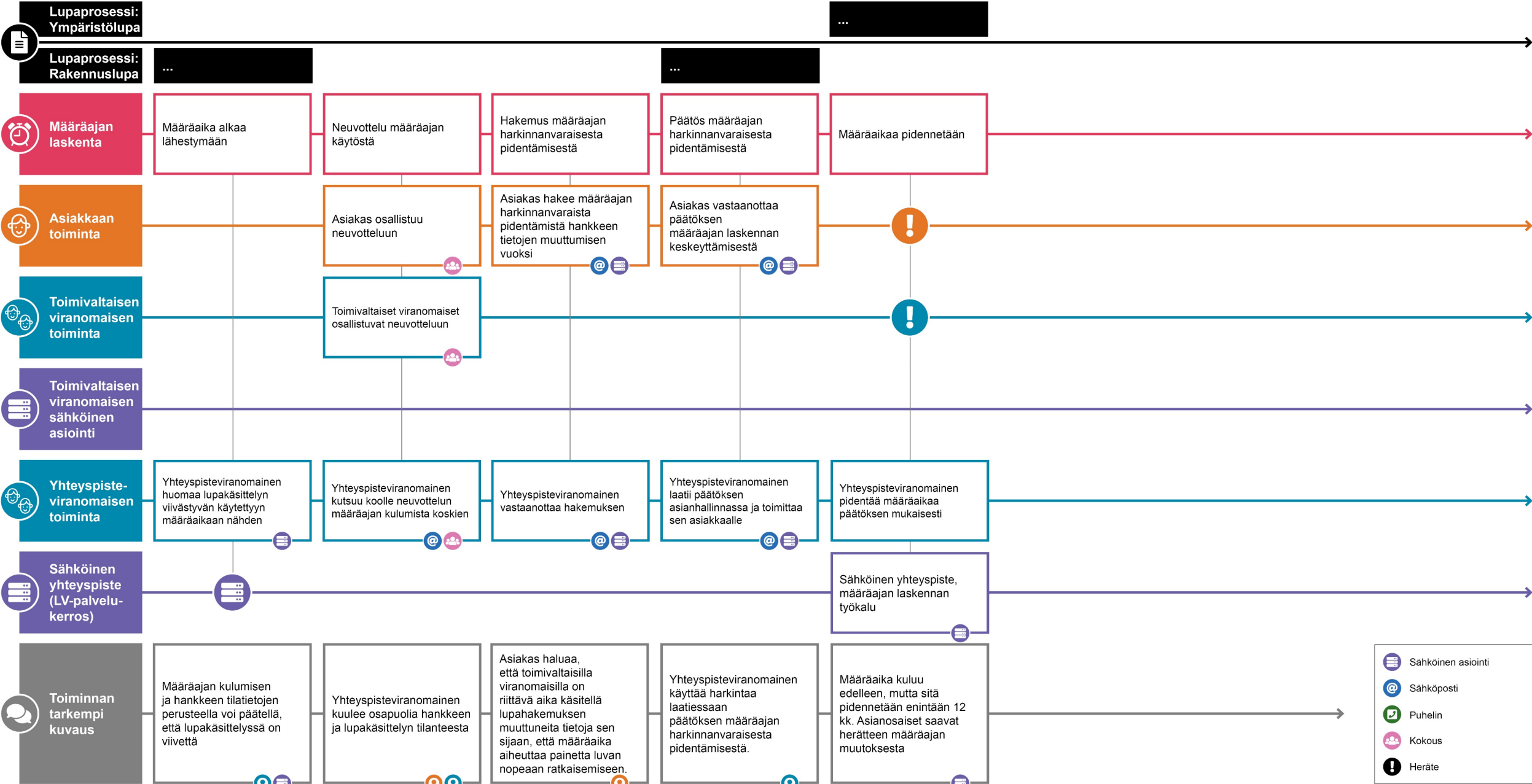
20

21

22

23

24

Määräajan laskenta: keskeisimmät muutokset asiakkaille

- Asiakkaan näkökulmasta määräajan laskenta tarkoittaa sitä, että **koko hankkeen lupakäsittely viedään läpi määräajan puitteissa** niiltä osin, kuin lupamenettelyt kuuluvat lainsäädännön soveltamisalaan ja määräajan laskennan piiriin
- Asiakkaalle tarjotaan sähköisessä yhteyspisteessä **koontinäkyä, josta määräajan käyttöä voi seurata**
- Mikäli tarve vaatii, voidaan määräajan käyttöä suunnitella toimivaltaisten viranomaisten ja asiakkaan kesken ennalta. Neuvottelut ovat aina harkinnan varaisia ja koskevat enimmäkseen niitä tilanteita, kun kyseessä on luvittamisen kannalta monimutkainen hanke tai jos lupakäsittelyssä alkaa olla viivettä suhteessa jäljellä olevaan määräaikaan
- **Asiakas voi hakea määräajan harkinnanvaraista pidentämistä** esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, että hankkeen suunnitelmat muuttuvat lupakäsittelyn aikana niin merkittävästi, että toimivaltaiselle viranomaiselle muodostuu kohtuuton kiire lupa-asian ratkaisemisessa. Määräajan harkinnanvaraisella pidentämisellä halutaan välttää tilannetta, jossa toimivaltainen viranomainen joutuisi ratkaisemaan lupa-asian ilman mahdollisuutta riittävään perehtymiseen sekä tarvittavaan käsittelyaikaan

Ei kai AVI:ssa sähköä tuottavat laitokset aja jatkossa edelle määräaikojen takia? Isoja biokaasuhankkeita ei enää käytännössä tehdä sähkön tai lämmöntuotannon vuoksi

Parhaimmillaan ympäristöluvan saa alle vuodessa. Hakemus kannattaa valmistella hyvin ja esitellä ennakkoon viranomaiselle. Kannattaa kysellä viranomaiselta, onko kaikki tarvittavat asiat huomioitu

Kommentteja asiakkailta palvelumuotoilun aikana

Määräajan laskenta: keskeisimmät vaikutukset yhteyspisteviranomaiselle

- Yhteyspisteviranomaisen tulee lain mukaan seurata määräaikojen kulumista. Seuranta varten toteutetaan sähköiseen yhteyspisteeseen toiminnallisuus, jossa näkyy sekä hankkeen määräaika että lupakohtaisesti käytetty käsittelyaika
- Mikäli käsittelyajoissa ilmenee poikkeamaa, **avustaa yhteyspisteviranomainen tarvittaessa toimivaltaisia viranomaisia sopimaan määräajan käytöstä**
- **Yhteyspisteviranomaisella on valtuus tehdä poikkeustilanteissa päätöksiä määräaikaan liittyen.** Yhteyspisteviranomainen voi päättää määräajan pidentämisestä, keskeyttämisestä tai määräajan laskennan raukeamisesta, mikäli vaaditut perusteet päätökselle ovat olemassa. Päätöstä tehtäessä yhteyspisteviranomaisen on käytettävä harkintaa ja kuultava osapuolia
- Mikäli yhteyspisteviranomainen tekee päätöksen määräajan laskennan pidentämisestä, keskeyttämisestä tai laskennan raukeamisesta, tulee sen tehdä päätöksen mukaiset muutokset myös määräajan laskennan näkymään sähköisessä yhteyspisteessä

Määräajan laskenta: keskeisimmät muutokset toimivaltaisille viranomaisille

- **Toimivaltaisen viranomaisen vastuulla on tunnistaa, milloin lupa-asiointi kuuluu lain soveltamisalaan sekä määräaikojen laskennan piiriin** riippumatta siitä, tuleeko lupa-asia vireille toimivaltaisen viranomaisen tarjoamaan asiointipalveluun vai sähköiseen yhteyspisteeseen
- **Toimivaltaisille viranomaisille syntyy lainsäädännön myötä velvollisuus toimittaa vireilletulleista lupa-asioista tietoa (vireilletulo, käsittelyn tilatieto, ratkaisu) sähköiseen yhteyspisteeseen**, jotta yhteyspisteviranomaisen on mahdollista seurata määräaikojen käyttöä koko hankkeen osalta
- Toimivaltaisten viranomaisten tulee myös omalta osaltaan seurata määräajan kulumista ja pyrkiä sopimaan hankkeeseen kytkeytyvien toisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa määräajan käytöstä

Meille riittää, että annetaan luvittamiselle selkeästi aikaikkuna. Pitää tietää, mikä osa ajasta kuuluu kenellekin.

Biokaasulaitos olisi meille uusi luvitettava hanketyyppi ja vaatisi perehtymistä viranomaiselta. Tällaisessa tilanteessa voimme kysyä neuvoa naapurikunnista

Kommentteja toimivaltaisilta viranomaisilta palvelumuotoilun aikana

Määräajan laskennan periaatteet

Määräajan laskennan aikajanakaaviot

- Aikajanakaavioissa on esitetty poiminta määräajan laskennan periaatteista
- Aikajanakaavioissa esitetään seuraavat tapaukset:

1 Määräajan laskennan peruseriaatteen

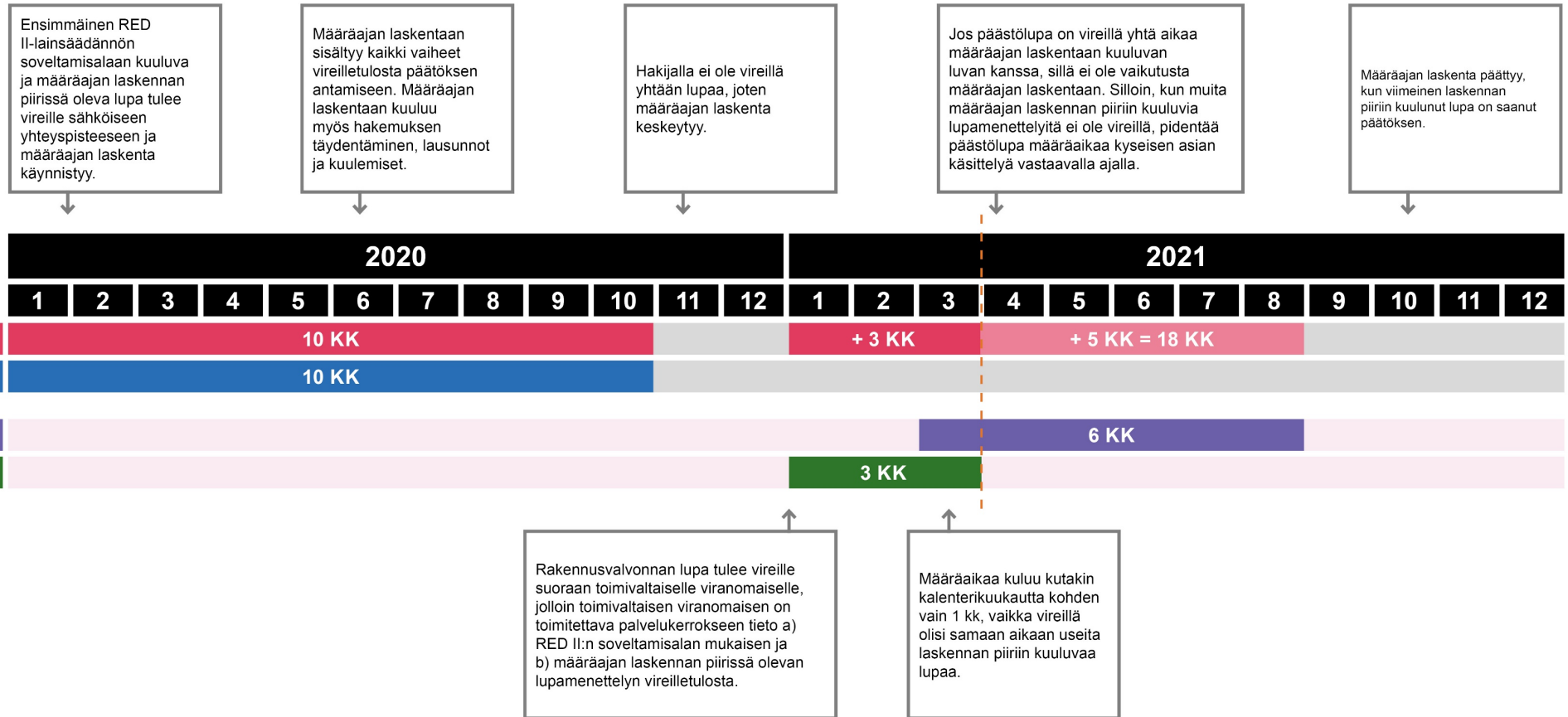
2 Määräajan harkinnanvarainen pidentäminen

- Näiden esimerkkien lisäksi määräajan laskenta voidaan keskeyttää tai määräajan laskenta voi raueta

1. Määräajan laskennan perusperiaatteet ja monilupainen hanke

Toiminnanharjoittajalla on valmistelussa sähköä ja lämpöä tuottava yhteistuotantolaitos, jonka sähköteho on 150 kW. Laitos polttaa puuperäistä energiaa. Kaavaprosessin ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (AVI) jälkeen toiminnanharjoittaja panee eriaikaisesti vireille useita RED II:n alaisia lupia, jotka ovat myös määräajan laskennan piirissä. Välillä lupia on vireillä useita samanaikaisesti ja toisinaan taas vireillä ei ole yhtään lupaa. Rakennuslupa (kunnan rakennusvalvonta) ja päästölupa (Energiavirasto) on pantu vireille toimivaltaisen viranomaisen asiointipalvelussa joko sähköisesti tai paperilla. Muut lupa-asioinnit on pantu vireille sähköisessä yhteyspisteessä.

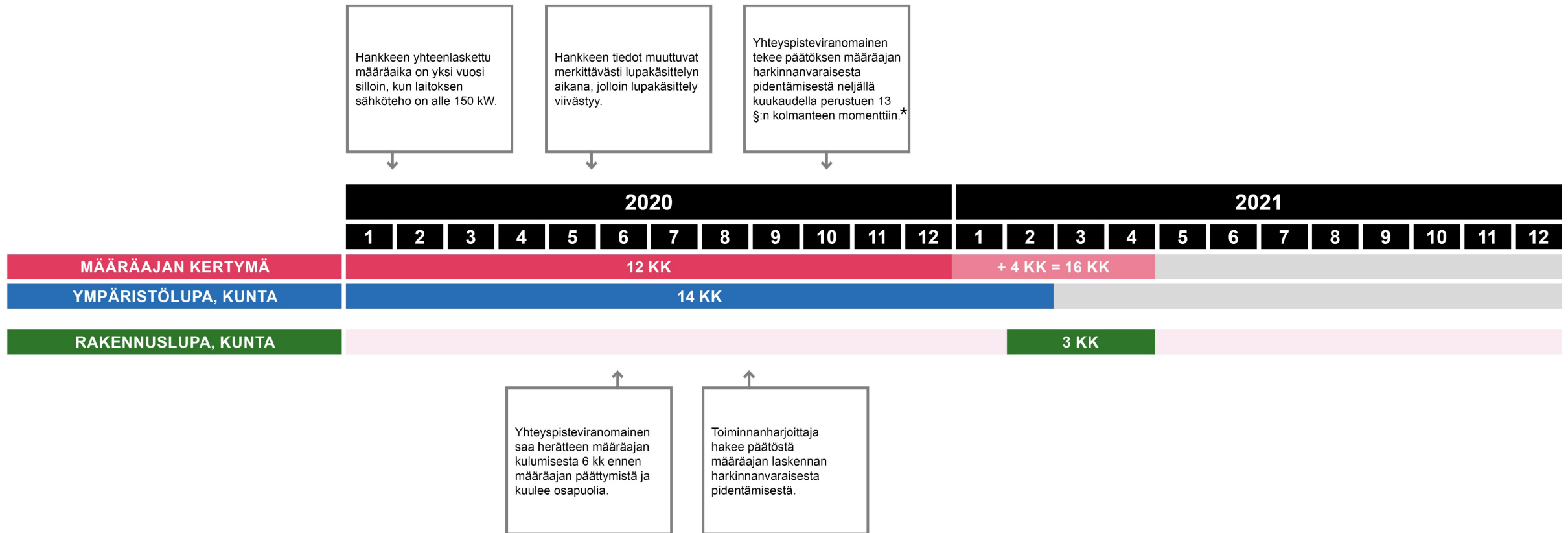
1. Määräajan laskennan perusperiaatteet

2. Määräajan harkinnanvarainen pidentäminen

Toiminnanharjoittajalla on vireillä pieni sähköä tuottava biokaasulaitos, jonka sähköteho on alle 150 kW. Toiminnanharjoittaja hakee hankkeelle kunnan myöntämää ympäristölupaa. Toiminnanharjoittaja tekee olennaisia muutoksia laitoksen suunnitelmiin kun ympäristölupa on vireillä ja tämän johdosta toiminnanharjoittaja hakee määräajan harkinnanvaraista pidentämistä yhteyspisteviranomaiselta.

2. Määräajan harkinnanvarainen pidentäminen

*Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä 1145/2020

Johtopäätökset

Johtopäätökset

1 RED II lainsäädännön toimeenpano **edistää merkittävästi digitalisaatiota lupa-asioinnissa** ja mahdollistaa asiakkaalle sekä sähköisen asioinnin että neuvonnan saamisen kaikille hankkeen lupamenettelyille yhden luukun kautta.

2 **Yhden luukun asiakaskokemus ja muut lainsäädännön velvoitteet edellyttävät viranomaisilta sähköiseen yhteyspisteeseen liittymistä**, tietojen toimittamista tai tietojärjestelmien integroimista, lupakäsittelyaikataulujen yhteensovittamista sekä neuvontatyön koordinoimista. Yhteistyön merkitys korostuu.

3 Yhteyspisteviranomaisen tehtävien hoitaminen edellyttää, että **toimivaltaiset viranomaiset aktiivisesti toimittavat sähköiseen yhteyspisteeseen tietoja** vireillä olevista lupamenettelyistä. Yhteistyön ja toimintatapojen rakentaminen yhteyspisteviranomaisen ja toimivaltaisten viranomaisten välillä vaatii tiivistä vuoropuhelua.

4 **Määräaikaisten laskenta** on uusi velvoite, jonka osalta parhaat käytännöt muotoutuvat ja hioutuvat kokemuksen karttuessa. Määräajan seuranta onnistuu parhaiten, kun lupa-asian käsittelyvaiheen statustiedot välitetään toimivaltaiselta viranomaiselta sähköiseen yhteyspisteeseen ja määräajan seurantanäkymään. Lupakäsittelyiden aikataulujen yhteensovittaminen asianosaisten kesken edesauttaa määrääjässä pysymistä.

5 Palvelumuotoilussa kuvattuun **tavoitetilaan pääseminen edellyttää tietojärjestelmien kehittämistä ja integrointityötä**. Integroitavia järjestelmiä on lukumääräisesti paljon. Sähköisen yhteyspisteen toiminnallisuuksia sekä toimintaperiaatteita kehitetään vaiheittain.

6 Integraatio- ja kehitystyö vie aikaa, eikä palvelumuotoilun lopputuloksena kuvattua tavoitetilaa voida saavuttaa lainsäädännön toimeenpanon hetkellä. Tämän vuoksi **tietojärjestelmäkehitystä vaiheistetaan siten, että toimeenpanon hetkellä mahdollistetaan lainsäädännön minimivelvoitteiden täyttyminen**. Sähköisen yhteyspisteen kehittämistä sekä integraatiotyötä jatketaan vaiheittain lainsäädännön toimeenpanon ajankohdan jälkeen.

7 Lainsäädännön toimeenpanossa onnistuminen **edellyttää toimivaltaisten viranomaisten laajaa kontaktointia ja informointia**. Toimivaltaisille viranomaisille tulee tiedottaa lainsäädännön velvoittamista toiminnallisista ja teknisistä muutoksista sekä kertoa konkreettisen ohjeistuksen kautta, miten liittyminen sähköiseen yhteyspisteeseen tapahtuu. Erityisen merkittävää viestinnän onnistumisen kannalta on kuntaviranomaisten tavoittaminen.

Liite 1. Soveltamisalaan kuuluvat lupamenettelyt

Tuotantolaitoksen rakentaminen, päivittäminen ja verkkoon liittäminen

Luvat ja muut hallinnolliset menettelyt	Säädösperusta	Toimivaltainen viranomainen	Yhteyspiste- viranom. neuvonta- velvollisuus	Sähköinen asiointi	Määräajan soveltamin en (sähköä tuottavat laitokset)
Ympäristölupa	Ympäristönsuojelulaki (527/2014), 27 §	AVI, kunnan ympäristöviranomainen	x	x	x
Toiminnan rekisteröinti	Ympäristönsuojelulaki (527/2014), 116 §	kunnan ympäristönsuojeluviranomainen	x	x	
Rakennuslupa	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 125 §	kunnan rakennusvalvontaviranomainen	x	x	x
Toimenpidelupa	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 126 §	kunnan rakennusvalvontaviranomainen	x	x	x
Rakennuksen purkamislupa	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 127 §	kunnan rakennusvalvontaviranomainen	x	x	x
Rakennuksen purkamisilmoitus	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 127 §	kunnan rakennusvalvontaviranomainen	x	x	
Kajoamislupa	Muinaismuistolaki (295/1963), 11 §	Museovirasto	x	x	x
Suostumus rakentamiseen talousvyöhykkeellä	Laki Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004), 7 §	Valtioneuvosto	x	x	x
Vesilain mukainen lupa	Vesilaki (587/2011), 3 luku, 2-3 §	AVI	x	x	x
Käsittely- ja varastointilupa	Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), 23 §	TUKES	x	x	x
Käsittely- ja varastointi-ilmoitus	Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), 24 §	TUKES	x	x	x

Tuotantolaitoksen rakentaminen, päivittäminen ja verkkoon liittäminen

Luvat ja muut hallinnolliset menettelyt	Säädösperusta	Toimivaltainen viranomainen	Yhteyspiste- viranom. neuvonta- velvollisuus	Sähköinen asiointi	Määräajan soveltamin en (sähköä tuottavat laitokset)
Poikkeus luontotyyppien suojelusta	Luonnonsuojelulaki (1096/1996), 31 §	ELY-keskus	x	x	x
Poikkeus rauhoitussäännöksistä ja eliölajien suojelusta	Luonnonsuojelulaki (1096/1996), 48-49 §	YM, ELY-keskus	x	x	
Ilmoitus Natura-alueeseen vaikuttavasta toimenpiteestä	Luonnonsuojelulaki (1096/1996), 65 b §	ELY-keskus	x	x	
Poikkeus vesiluontotyyppien suojelusta	Vesilaki (587/2011), 2 luku 11 §	AVI	x	x	x
Lentoestelupa	Ilmailulaki (864/2014), 158 §	Traficom	x	x	x
Hankelupa suurjännitejohdon rakentamiseen	Sähkömarkkinalaki (588/2013), 14 §	Energiavirasto, TEM	x	x	x
Voimalaitosten rakentamista ja käytöstä poistamista koskevat ilmoitukset	Sähkömarkkinalaki (588/2013), 64 §	Energiavirasto	x	x	
Rakentamislupa (biokaasun ja biometaanin putkisto)	Valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009), 5 §	TUKES	x	x	x
Maakaasun varastoinnin rakentamislupa (sovelletaan myös biokaasulle)	Valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009), 9 §	TUKES	x	x	x
Maakaasun varastointi-ilmoitus (sovelletaan myös biokaasulle)	Valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009), 9 §	TUKES	x	x	

Tuotantolaitoksen käyttäminen

Luvat ja muut hallinnolliset menettelyt	Säädösperusta	Toimivaltainen viranomainen	Yhteyspiste- viranom. neuvonta- velvollisuus	Sähköinen asiointi	Määräajan soveltaminen (sähköä tuottavat laitokset)
Rekisteröiminen	Laki eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015) 33 § ja EU:n sivutuoteasetus((EY) N:o 1069/2009), 23 artikla	kunnaneläinlääkäri, Ruokavirasto	x	x	
Hyväksyminen	Laki eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015), 33 § ja EU:n sivutuoteasetus, ((EY) N:o 1069/2009), 24 artikla	kunnaneläinlääkäri, Ruokavirasto	x	x	
Laitoshyväksyntä	Lannoitevalmistelaki (539/2006) 14 §	Ruokavirasto	x	x	
Päästölupa	Päästökauppalaki (311/2011), 8 §	Energiavirasto	x	x	
Ilmoitus tuulivoimalasta	Laki tuulivoiman kompensaatioalueista (490/2013), 5 §	Energiavirasto	x	x	
Painelaitteen rekisteröinti	Painelaitelaki (1144/2016), 51 §	TUKES	x		

Maankäytön suunnittelu

Luvat ja muut hallinnolliset menettelyt	Säädösperusta	Toimivaltainen viranomainen	Yhteyspiste- viranom. neuvonta- velvollisuus	Sähköinen asiointi	Määräajan soveltaminen (sähköä tuottavat laitokset)
Kaavoitus	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)	kunta, maakunnan liitto	x		
Suunnittelutarveratkaisu	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 137 §	kunta	x	x*	x*
Poikkeamispäätös	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 174 §	kunta	x	x**	x**

*Vain rakennuslupamenettelyn yhteydessä käsiteltävä suunnittelutarveasia
** Vain rakennuslupamenettelyn yhteydessä käsiteltävä vähäinen poikkeaminen

Kiinteän omaisuuden käyttöoikeus

Luvat ja muut hallinnolliset menettelyt	Säädösperusta	Toimivaltainen viranomainen	Yhteyspiste- viranom. neuvonta- velvollisuus	Sähköinen asiointi	Määräajan soveltamin en (sähköä tuottavat laitokset)
Käyttöoikeuden myöntäminen	Vesilaki (587/2011), 2 luku, 12-14 §	AVI	x	x*	x*
Lunastuslupa	Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977), 5-10 §	Maanmittauslaitos, valtioneuvosto	x		
Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen	Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), 161 §	kunnan rakennusvalvontaviranomainen	x		
Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle	Vesilaki (587/2011), 2 luku, 5 a §	ELY-keskus	x		
Kunnan suostumus	Sähkömarkkinalaki (588/2013), 17 §	kunta	x		

* Vain vesilain mukaisen lupamenettelyn yhteydessä käsiteltävä käyttöoikeuden myöntämistä koskeva asia

Tuotantolaitoksen suunnittelu

Luvat ja muut hallinnolliset menettelyt	Säädösperusta	Toimivaltainen viranomainen	Yhteyspiste- viranom. neuvonta- velvollisuus	Sähköinen asiointi	Määräajan soveltamin en (sähköä tuottavat laitokset)
Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)	Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)	ELY-keskus	x		
Tutkimuslupa	Muinaismuistolaki (295/1963), 10 §	Museovirasto	x		
Hyödyntämisoikeus	Laki Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004), 6 §	Valtioneuvosto	x		
Tutkimuslupa	Vesilaki (587/2011), 18 luku, 7 §	AVI	x		
Natura-arviointi	Luonnonsuojelulaki (1096/1996), 65 §	luvasta tai suunnitelmasta riippuen (ELY-keskus antaa lausunnon)	x		
Lupa merenpohjan tutkimiseen ja kartoittamiseen	Aluevalvontalaki (755/2000), 12 §	Pääesikunta	x		
Tutkimuslupa	Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977) 84 §	Maanmittauslaitos	x		
Puolustusvoimien lausunto tuulivoimarakentamisen lopullisesta hyväksyttävyydestä		Pääesikunta	x		

Liite 2. Palvelumuotoiluun osallistuneet tahot ja henkilöt

Palvelumuotoilun ydinryhmä

Ydinryhmässä työstettiin kehysahmotus, määräaikojen laskennan kuvaukset sekä katselmoitiin palvelukuvaukset. Ydinryhmän kokoonpano:

- Sirpa Alitalo, TEM
- Päivi Tommila, TEM
- Kimmo Kuusela, TEM
- Outi Vilen, TEM
- Inkeri Lilleberg, TEM
- Kari Valde, Ictus Consulting Oy
- Mauri Keränen, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
- Matias Halmeenmäki, Sitowise Oy
- Aino Ikäheimo, Sitowise Oy

Palvelumuotoiluun osallistuneet viranomaiset, toiminnanharjoittajat ja etujärjestöt

Viranomais- ja asiakastyöryhmissä työstettiin palvelupolkuja palvelukuvauksia varten. Palvelukuvauksia työstettiin kahden eri hanketyypin kautta (yksilupainen ja monilupainen hanke).

- Jussi Hirvonen, SULPU
- Pasi Salo, EPV Energia Oy
- Teija Paavola, Nurmon bioenergia Oy
- Eeli Mykkänen, Gasum Oy
- Heidi Lettojärvi, Energiateollisuus ry
- Päivi Tiihonen, Kuntaliitto
- Minna Mättö, Kuntaliitto
- Veikko Laurila, Raahen kaupunki
- Juha Arola, Raahen kaupunki
- Maarit Walta, Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymä
- Suvi Hotti, Energiavirasto
- Matti Nissilä, TUKES
- Elina Venetjoki, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
- Niina Lindeman, Länsi- ja Sisä-Suomen AVI

Työssä tarkastellut lupakokonaisuudet

Tavoitetilan kuvaus tehtiin esimerkkihankkeiden kautta. Esimerkkihankkeiksi valittiin maalämpöpumpun energiakaivon luvittaminen, biokaasuhanke sekä sähköä ja lämpöä tuottava voimalaitoshanke. Esimerkkihankkeiden avulla pyrittiin luomaan mahdollisimman edustava otos suuresta lupamenettelymäärästä sekä eri kokoisista hankkeista.

Luvituspolku A

- Maalämmön jälkiasentaminen
- Näkökulmat: sähköinen asiointi ja neuvonta
- Toimivaltaisen viranomaisen edustajat: Raahen kunta ja Kuntaliitto
- Asiakkaan edustaja: Suomen lämpöpumppuyhdistys ry

Luvituspolku B

- Kaksi hanketta: biokaasuhanke ja puuperäistä ainesta polttava sähköä tuottava voimalaitos
- Näkökulmat: sähköinen asiointi, neuvonta ja määräaikojen laskenta
- Yhteyspisteviranomainen
- Toimivaltaisen viranomaisen edustajat: ELY, AVI, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, TUKES, Energiavirasto, Kuntaliitto
- Asiakkaan edustajat: Gasum Oy, Nurmon bioenergia Oy, Energiateollisuus ry, EPV Energia Oy